

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УМОВАХ ДИНАМІЧНОСТІ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

Єсіна О. Г., старший викладач кафедри менеджменту організацій, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна

e-mail: esinaog@gmail.com

ORCID: 0000-0003-4190-9571

Михайлов В. В., здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 051 «Економіка», Одеський національний економічний університет, Одеса, Україна

e-mail: valera230618@gmail.com

ORCID: 0009-0002-2593-3598

***Анотація.** Мета статті полягає у дослідженні підходів до правового регулювання використання ШІ в Україні та за кордоном, аналізі загроз, що виникають внаслідок несанкціонованого використання штучним інтелектом об'єктів, захищених авторським правом, а також у вивченні судової та законодавчої практики у цій сфері. У статті визначено особливості правового регулювання творів, створених штучним інтелектом. Проаналізовано основні підходи до визначення автора твору, згенерованого із залученням ШІ. Встановлено, що за законодавством багатьох країн автором може бути виключно фізична особа. У статті використано як загальнонаукові (аналіз, узагальнення та синтез), так і спеціальні методи дослідження, а саме: формально-юридичний та порівняльно-правовий методи. Результати проведеного дослідження дозволили зробити висновок, що подальший розвиток законодавства у сфері інтелектуальної власності має бути спрямований на його адаптацію до сучасних технологічних реалій та забезпечення балансу між правами творців і розвитком інновацій.*

***Ключові слова:** штучний інтелект, авторське право, креативні індустрії, законодавче регулювання, судова практика.*

LEGAL REGULATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE CONTEXT OF DYNAMIC TECHNOLOGY TRANSFER

Yesina Olha, Senior Lecturer, Department of Organizational Management, Odesa National University of Economics, Odesa, Ukraine

e-mail: esinaog@gmail.com

ORCID: 0000-0003-4190-9571

Mykhailov Valerii, student of Faculty of Economics and Enterprise Management, Odesa National Economic University, Odesa

e-mail: valera230618@gmail.com

ORCID: 0009-0002-2593-3598

***Abstract.** One of the key challenges of the artificial intelligence era is the issue of authorship recognition and the protection of intellectual property rights. The aim of this study is to explore approaches to the legal regulation of AI usage in Ukraine and abroad, analyze the threats arising from the unauthorized use of copyright-protected objects by artificial intelligence, and examine judicial and legislative practices in this field. The study employs both general scientific methods (analysis, generalization, and synthesis) and specialized research methods, namely the formal-legal and comparative-legal methods. The article defines the key aspects of legal regulation regarding works created by artificial intelligence. The main approaches to determining the authorship of AI-generated works are analyzed. Special attention is given to the legal status of AI and the possibility of recognizing it as a subject of copyright. A comparative analysis of approaches to AI-generated copyright regulation in the United States, the European Union, China, and other countries is presented. It has been established that the legislation of most countries adheres to the traditional approach, according to which copyright can only be attributed to a natural person. It is noted that recognizing copyright for works created with AI involvement may, on the one hand, lead to the devaluation of human artistic labor; while on the other hand, it may foster innovation and creativity through new technologies. The results of the study suggest that the further development of intellectual property legislation should be aimed at adapting to modern technological realities and ensuring a balance between the rights of creators and the advancement of innovation.*

***Keywords:** artificial intelligence (AI), copyright, creative industries, legislative regulation, court practice.*

JEL Classification: K100; L630

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток штучного інтелекту, зокрема як засобу, за допомогою якого автор-людина створює об'єкт авторського права – твір, вимагає адаптації законодавства країн до умов сьогодення. Відсутність чіткого підходу до регулювання суспільних відносин, що виникають за участю систем ШІ, по-перше, зумовлює дослідження

цього питання на доктринальному рівні, по-друге, вимагає подальшого законодавчого регулювання. З огляду на практичну відсутність прецедентів в Україні, пов'язаних з правовим регулюванням творів, що створені за допомогою ШІ, вважаємо питанням часу появу спорів з цієї категорії справ. Дослідження механізмів функціонування штучного інтелекту, продовження формування законодавчої бази у сфері інтелектуальної власності й забезпечення єдності судової практики та сталого підходу до статусу штучного інтелекту у цивільних правовідносинах має бути завданням законодавчих органів, проте не слід виключати участь дослідників та теоретиків юридичної науки, з огляду на новизну цієї технології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання щодо належності авторських прав на об'єкти, що створені технологіями ШІ, вивчаються не лише у науковій літературі, а й стали предметом законодавчого регулювання. Використання штучного інтелекту в процесі створення творів, поширення технології ШІ у світі, необхідність правового регулювання сфери ШІ ще раз підкреслюють актуальність дослідження цієї теми.

Серед українських вчених, у працях яких досліджується авторське право на твори, створені ШІ, необхідно виділити таких науковців, як: О. Дорошенко, Л. Тарасенко [1], У. Б. Андрусів, Н. В. Ващук, І. І. Голубенко, Ю. В. Карпенко, А. П. Прокопчук та інші. Аналіз законодавства у сфері ШІ та судових прецедентів, пов'язаних з авторським правом і ШІ, здійснено у роботах Ю. М. Бисаги, В. В. Белова, В. В. Заборовського [2], Д. В. Вальчук [3], Н. М. Булат, О. О. Тимошенко, М. О. Уланської, К. М. Міліциної та інших.

Слід зауважити, що новацією у вітчизняному законодавстві є поява норм, які вперше регламентують охорону авторських прав на результати діяльності технологій ШІ. Аналіз закордонної літератури насамперед пов'язаний з дослідженням матеріалів справ, актуальної судової практики, позицій сторін у процесі, що стало предметом публікацій таких видань, як: Bloomberg Law, Firstpost, Forbes, The New York Times та інших.

Дослідження звітів DACS, Дослідницької служби Конгресу США (CRS) дозволили з'ясувати ключові аспекти у регулюванні технології ШІ у таких країнах, як США та Велика Британія, а також визначити ставлення митців до ШІ як засобу, що використовується у творчому процесі.

Відокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Останнім часом відмічається підвищення інтересу до наукових досліджень, в яких розглядаються питання впливу штучного інтелекту на креативні індустрії. Зокрема, дослідники приділяють особливу увагу аналізу того, як нові технології змінюють традиційні уявлення про взаємозв'язок між автором і твором.

Поступове законодавче регулювання цієї сфери, зокрема публікація Дорожньої карти з регулювання штучного інтелекту в Україні та набуття чинності нового Закону України «Про авторське право і суміжні права», стало важливим кроком в адаптації законодавства до умов сьогодення. Отже, йдеться про значний крок у регулюванні в Україні авторського права на результати роботи штучного інтелекту.

Водночас слушною є думка О. Дорошенко та Л. Тарасенко, які вказують на необхідність ретельного перегляду окремих законодавчих положень і детального законодавчого врегулювання. Зокрема, у своїй роботі [1, с. 302], автори підкреслюють, що для усунення конфліктів у практиці застосування права на законодавчому рівні необхідно визначити приналежність і майнові права на об'єкти, що не є оригінальними, але створені за допомогою комп'ютерних алгоритмів.

Водночас вважаємо, що наразі існує потреба у комплексному аналізі викликів, що постають внаслідок застосування ШІ, зокрема етичні складові його використання, а також у дослідженні судової практики та позицій інших країн щодо регулювання ШІ у контексті авторського права.

Мета дослідження. Мета статті полягає у дослідженні підходів до правового регулювання використання ШІ в Україні та за кордоном, аналізі загроз, що виникають внаслідок несанкціонованого використання штучним інтелектом об'єктів, захищених авторським правом, а також у вивченні судової та законодавчої практики у цій сфері.

Основний матеріал. Генеративний штучний інтелект використовує значні обсяги вхідних даних – зображень, відео, тексту та іншого художнього вмісту як частину процесу навчання. Зокрема, при створенні музичних творів ШІ використовує значні обсяги матеріалу, щоб знаходити шаблони та створювати нові мелодії на основі різних елементів, зокрема темпу, акордів і тривалості. Подібні правила діють і у контексті візуального мистецтва – проєкт Next Rembrandt включав 350 зображень і понад 150 гігабайтів даних. Отже, сучасний штучний

інтелект може створювати складні творчі результати, які нагадують роботи професійних (людських) авторів [4].

Одним з викликів, що постають в епоху генеративного штучного інтелекту, є неможливість його функціонування без матеріалу, на базі якого проводиться навчання та генерування запиту користувача. Проблема полягає у тому, що цей матеріал може бути захищений авторським правом (ця теза підтверджується наявністю судових спорів за участю авторів, які вважають, що в результаті обробки інформації штучним інтелектом було незаконно використано їхні твори), а, отже, таке несанкціоноване використання творів інших осіб є порушенням. Окремо слід зазначити, що для кваліфікації порушення авторських прав важливим є розпізнавання елементів інших творів у кінцевому продукті.

За даними, що містяться у звіті Дослідницької служби Конгресу США (CRS) ChatGPT від OpenAI, що було створено на базі великої мовної моделі (LLM), частково навчався на більш ніж 45 терабайтах текстових даних, отриманих з Інтернету. Моделі Open AI GPT-3 були навчені приблизно на 300 мільярдах знаків (або фрагментів слів), зібраних з Інтернету, і мали понад 175 мільярдів параметрів, які є змінними та впливають на властивості навчання і кінцеві результати. Критики стверджують, що такі моделі покладаються на методи масового збору даних, які порушують конфіденційність. Крім того, деякі моделі можуть бути навчені конфіденційним даним і розкривати особисту інформацію користувачам [5].

Отже, технології швидко змінюють підходи до створення контенту, що ставить питання щодо авторських прав, етики та контролю якості контенту. У таблиці 1 наведено основні проблеми, з якими стикаються креативні індустрії через використання генеративного штучного інтелекту.

Таблиця 1

Виклики генеративного ШІ у креативних індустріях

Проблема	Опис
Неоднозначність прав власності	Виникнення питання щодо захисту авторським правом творів, що створені штучним інтелектом, та визначення суб'єкта, який ними володіє. Згідно із законодавством України [6], правами повинні володіти розробник, користувач або суспільство (суспільне надбання), тобто фізичні особи, які створили твір.
Використання даних	Використання захищених авторським правом даних для навчання систем ШІ може вважатися порушенням авторських прав. Проте існує позиція, що інтелектуальний аналіз даних для некомерційних досліджень може кваліфікуватися як добросовісне використання.
Позначення авторства	Навіть якщо навчальні дані використовуються законно, існують етичні аргументи щодо належного зазначення джерел даних під час публікації результатів ШІ.
Контент, що порушує авторські права	Генеративний штучний інтелект може створювати контент, що порушує авторські права шляхом рекомбінації вихідного матеріалу, захищеного авторським правом.
Відповідальність	Якщо системи ШІ створюють незаконний або шкідливий контент, виникають проблеми визначення суб'єкта юридичної відповідальності.

Джерело: складено авторами за матеріалами [1, 2, 3, 6]

Розглянуті у таблиці 1 виклики демонструють складність правового регулювання ШІ у сфері авторського права та необхідність подальшого вдосконалення правових норм для адаптації до технологічних реалій.

Як стверджують деякі дослідники [2], у законодавстві нашої країни поки що не передбачено надання авторських прав ШІ, але це питання може бути вирішене шляхом змін у нормативній базі та створення спеціальних правових механізмів. Водночас автори наголошують, що така ініціатива потребує детального аналізу, оскільки ШІ не є фізичною особою і цей факт ускладнює його визнання як суб'єкта права та визначення відповідальності за порушення. Крім того, дослідники зазначають, що будь-які законодавчі зміни мають враховувати міжнародні стандарти та етичні аспекти використання ШІ у творчій діяльності.

Ключовий новий звіт «Штучний інтелект і робота митців», опублікований DACS, розкрив суттєві відомості про занепокоєння та очікування митців Великобританії щодо впливу штучного інтелекту на їхню роботу та засоби до існування. Опитування, в якому взяли участь

1000 учасників, 352 з яких надали розгорнуті коментарі, підкреслює занепокоєння щодо того, як нерегульований штучний інтелект може негативно вплинути на кар'єру авторів, майбутні можливості та права інтелектуальної власності, і що швидкий розвиток технології спричинив дефіцит навичок, зокрема [7]:

- 74% опитаних стурбовані тим, що їхня робота використовується для навчання моделей ШІ.
- 95% митців вважають, що перед використанням їхніх творів для навчання моделей ШІ необхідно отримати дозвіл.
- 94% респондентів вважають, що вони мають отримувати фінансову компенсацію у разі використання їхніх творів ШІ.
- 89% респондентів вважають, що уряд Великобританії має запровадити запобіжні заходи та врегулювати використання штучного інтелекту.
- 84% респондентів підписалися б на механізм ліцензування, який би отримував платню, коли їхня робота використовується ШІ.

На наш погляд, визнання авторського права на твори, що були створені за участю ШІ, навіть за невеликої участі людини, з одного боку, призведе до знецінення людської мистецької праці, а з іншого, стимулюватиме інновації та творчість за посередництвом нових технологій. Аналіз законодавства розвинених країн дозволив зробити висновок про різні підходи до правового регулювання застосування ШІ у сфері інтелектуальної власності (табл. 2).

Таблиця 2

Порівняння правового регулювання ШІ у різних країнах

Країна	Аналіз підходів до авторського права на ШІ
США	Регулюється Законом про авторське право 1976 року, який не містить спеціальних положень щодо ШІ. Згідно із Законом, автором може бути тільки фізична особа, яка створила твір, за винятком випадків, коли твір створено у рамках трудових відносин або на замовлення. AI-генеровані роботи не отримують авторського права. Як виняток, зазначено, що у США діє доктрина Fair Use, яка дозволяє використовувати чужі авторські матеріали без дозволу для критики, коментарів, навчання, досліджень та інших подібних цілей. Бібліотека Конгресу та Бюро авторського права США у 2023 році запропонували розробити чіткі правила щодо реєстрації авторських прав на твори, які частково створені ШІ, що може стати першим кроком до адаптації законодавства до нових технологій.
Європейський Союз	Регулюється Директивою ЄС про авторське право (2019) та запропонованим AI Act. Директива про авторське право визнає ШІ як власника sui generis права на базу даних, що є унікальним підходом. Авторське право надається оригінальним літературним творам, включаючи ті, що створені алгоритмами ШІ, за умови відповідності критеріям оригінальності. Європейська комісія розглядає можливість запровадження категорії "AI-авторства", де власником прав може бути розробник або користувач AI, а не фізична особа, яка створила твір. Розглядається можливість введення винятку з авторського права для інтелектуального аналізу тексту та даних (TDM) у контексті ШІ, що дозволить використовувати захищені авторським правом твори для розробки технологій ШІ.
Китай	Регулюється Законом про авторське право КНР, який не має окремого положення щодо ШІ. Визнання AI-генерованих творів можливе, якщо є значна участь людини. Авторське право на ШІ-згенеровані твори належить людині чи компанії, яка здійснила значний внесок у створення контенту. Законодавство передбачає можливість використання авторських творів для державних потреб, освіти та громадської безпеки, що дає більше свободи уряду і компаніям у використанні контенту, ніж у США чи ЄС.

Джерело: складено авторами за матеріалами [8]

Отже, згідно з дослідженням [8], підходи до авторського права на ШІ у ЄС, США та Китаї мають як спільні риси, так і суттєві відмінності. Країни визнають можливість застосування

авторського права до творів, створених за допомогою ШІ, а також передбачають виключні права власників на використання таких творів. Водночас вони допускають певні винятки, наприклад добросовісне використання (Fair Use у США) або дозвіл на використання даних для наукових досліджень (ЕС).

На відміну від інших країн, Південна Африка офіційно визнала штучний інтелект винахідником, що стало можливим через відсутність чіткого визначення поняття «винахідник» у її патентному законодавстві. Завдяки цій правовій прогалині було ухвалено рішення, яке допускає реєстрацію винаходів, створених AI-системами [3].

Водночас деякі країни розглядають можливість юридичного визнання ШІ як автора. Наприклад, у Японії ухвалено нове законодавство, яке дозволяє комп'ютерним програмам отримувати статус автора твору, проте авторські права в такому випадку закріплюються не за самою програмою, а за її власником [2, с. 301].

Враховуючи сучасні тенденції у законодавстві України, спрямовані на адаптацію до швидкого розвитку технологій у сфері інтелектуальної власності, підтримуємо думку Ю. М. Бисаги, В. В. Белова та В. В. Заборовського. Автори підкреслюють складність питання визначення авторських прав на твори, створені штучним інтелектом. Складність полягає в тому, що визнання штучного інтелекту як автора може сприяти розвитку інноваційних технологій, створенню нових форм мистецтва та літератури. З іншого боку, виникають етичні питання його використання у творчості. Для розв'язання цих проблем необхідно розробити правові механізми захисту прав як розробників ШІ, так і авторів творів. Враховуючи складність цього питання, до його обговорення та прийняття законодавчих рішень необхідно залучити державні органи, експертів у галузі права, науковців, митців та розробників ШІ [2, с. 302].

Відповідно до Закону України [6], «автор – фізична особа, яка своєю творчою діяльністю створила твір, з огляду на що, штучний інтелект не може бути автором твору. Разом з цим, суб'єктами права особливого роду (*suī generis*) на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою, можуть бути автори такої комп'ютерної програми». Зауважимо, що нормами законодавства визначено, що «твори, створені фізичними особами з використанням комп'ютерних технологій, не вважаються неоригінальними об'єктами, згенерованими комп'ютерною програмою» [6, ст. 33, п. 1]. У такому випадку, якщо штучний інтелект був лише допоміжним інструментом у творчій діяльності автора та було створено саме оригінальний об'єкт, цілком ймовірно, що правом авторства може бути наділений і користувач ШІ. Проте необхідно пам'ятати, що вирішальну роль у визначенні авторських прав матимуть ліцензійні обмеження та правила використання ШІ-платформ [9].

Але дослідники О. Дорошенко та Л. Тарасенко у своїй роботі [1] зазначають, що чинне законодавство потребує уточнення або деталізації положень щодо належності майнових прав на неоригінальні об'єкти, зокрема для уникнення суперечностей у правозастосуванні. Водночас вони підкреслюють, що ці зміни не є настільки критичними, щоб вимагати негайного законодавчого врегулювання.

Крім цього, з огляду на законодавче визначення в Україні поняття автора як фізичної особи, яка своєю творчою діяльністю створила твір, виникає необхідність ретельного аналізу, а саме: чи можна вважати творчою діяльністю процес внесення істотних правок у твір; чи є результат цієї роботи достатньо оригінальним і творчим, щоб кваліфікуватися як авторський твір [10]. Водночас питання оригінальності залишається відкритим і часто стає предметом правових суперечок. Судова практика свідчить, що визначення цього критерію нерідко викликає дискусії, оскільки оцінка новизни та вкладу може бути суб'єктивною та залежить від багатьох факторів та обставин кожного випадку.

Дещо відрізняється від зазначеного підходу позиція муніципального суду Праги, якою встановлено, що зображення, створені за допомогою інструментів ШІ, не можуть бути захищені авторським правом, оскільки їх автор не є фізичною особою. Суд постановив, що особи, які публікують зображення створені за допомогою інструментів ШІ, не можуть перешкоджати іншим копіювати та використовувати ці зображення, посилаючись на закон про авторське право. Рішення вказує на те, що у правовій сфері ЄС особи, які створюють зображення за допомогою інструментів ШІ, не зможуть покладатися на захист авторських прав, щоб запобігти їх копіюванню третіми особами.

З огляду на різні законодавчі підходи до регулювання правовідносин у процесі визнання авторських прав на об'єкти, що були створені за допомогою інструментів ШІ, очевидним є висновок про відсутність сталої судової практики у цій категорії справ. Для детального аналізу слід дослідити судові спори, що виникають з цього предмету:

- Справи з авторським правом у США (2018). Стівен Талер подав заявку на авторське право на твір, створений ШІ, але Офіс авторських прав США відмовив у реєстрації, оскільки твір був створений без участі людини. Рішення отримало підтримку в Окружному суді США, зважаючи на попередні випадки, де відмовляли в авторських правах творам, створеним без людської участі [11].

- Китайський судовий прецедент (2023). Пекінський суд визнав зображення, створене за допомогою ШІ (Stable Diffusion), твором мистецтва, що підлягає авторському праву. Суд вважав, що внесок людини у створення зображення достатній для визнання авторства, стимулюючи творчість і розвиток ШІ [12].

- Позови художників проти ШІ-компаній (2023). Художники подали позов проти трьох компаній ШІ за використання їхніх авторських робіт для навчання генеративних моделей. Суд визнав позов «дефектним у багатьох аспектах», але скажникам було надано дозвіл на внесення виправлення, щоб уточнити обвинувачення. 29 листопада 2023 року художники та команда юристів подали змінену скаргу, наразі судовий процес по цій справі продовжується [13].

- Позови літераторів проти OpenAI (2023). Майкл Чабон та інші літератори подали до суду на OpenAI, стверджуючи, що компанія нібито порушила їхні авторські права, оскільки ChatGPT може створювати похідні твори на основі їхніх публікацій. У позові, який було подано до федерального суду у Сан-Франциско стверджується, що OpenAI «одержує комерційну вигоду та значний прибуток від несанкціонованого та незаконного використання авторських літературних творів учасників» [14]. Відомі автори [15] подали позов через незаконне використання їхньої роботи для навчання чат-бота ChatGPT. Автори звинувачують OpenAI у копіюванні художніх творів без дозволу.

- Позови медіа організацій (2023). The Times стала першою медіа організацією, яка подала до суду на компанію, що створила ChatGPT, через використання без дозволу її статей для навчання штучного інтелекту. The Times наполягає, що це навчання призвело до виникнення конкурента в особі чат-бота, який позиціонує себе як джерело інформації [16].

Слід зазначити, що авторами проведено аналіз відомостей Єдиного державного реєстру судових рішень з метою пошуку спорів в Україні, що пов'язані з використанням ШІ. Однак за результатами моніторингу цього порталу таких судових справ не знайдено. Вважаємо, що відсутність позовів до українських судів з приводу оскарження несанкціонованого застосування штучного інтелекту, визнання права на об'єкти, що згенеровані за допомогою ШІ зумовлена насамперед новизною цих технологій.

Висновки. Використання штучним інтелектом великого обсягу даних для навчання та генерування відповіді на запит користувача не виключає обробку творів, що захищені авторським правом. З огляду на те, що судові процеси, пов'язані з несанкціонованою обробкою творів ШІ тривають, ще недоцільно говорити про незаконне опрацювання таких творів. Проте однозначним є факт, що в епоху генеративного ШІ у креативних індустріях постають виклики пов'язані з порушенням авторських прав, використання даних, позначення авторства тощо. Результати опитувань, наявність судових спорів щодо незаконного використання штучним інтелектом матеріалів захищених авторським правом свідчать про занепокоєння представників креативних індустрій щодо ШІ.

Аналіз законодавства розвинених країн дозволив зробити висновок про різні підходи до правового регулювання застосування ШІ у сфері інтелектуальної власності. Новацією у вітчизняному законодавстві є поява норм, які вперше регламентують охорону авторських прав на результати діяльності технологій ШІ. Публікація Дорожньої карти з регулювання штучного інтелекту в Україні та набуття чинності нового Закону України «Про авторське право і суміжні права» стали важливим кроком в адаптації законодавства до умов сьогодення. З огляду на різні законодавчі підходи до регулювання правовідносин у процесі визнання авторських прав на об'єкти, що були створені за допомогою інструментів ШІ, очевидним є висновок про відсутність сталої судової практики у цій категорії справ.

Водночас дослідження іноземного законодавства та практики закордонних судів свідчить про однозначне невизнання ШІ автором творів (підхід: автор – виключно фізична особа), проте через відсутність рішень у масштабних спорах проти компаній-розробників ШІ формування конкретних висновків неможливе.

Отже, підсумовуючи проведений аналіз, можна зробити такі висновки: для ефективного врегулювання питань авторських прав, пов'язаних із штучним інтелектом, необхідно адаптувати законодавство у сфері інтелектуальної власності до умов сьогодення; розробити чіткі юридичні механізми регулювання ШІ; сформувати єдиний підхід до визначення

місця ІІІ у взаємозв'язку автор-твір. Важливо враховувати етичні та практичні проблеми використання штучного інтелекту у творчій діяльності, а також сприяти розробленню міжнародних стандартів і норм щодо авторського права на штучний інтелект, які визначають інструменти захисту прав авторів та власників ІІІ. Розв'язання цих проблем потребує подальших досліджень та розробки єдиних підходів до захисту інтелектуальної власності у сфері штучного інтелекту.

Список літератури

1. Дорошенко О., Тарасенко Л. Право *suī generis* на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою: новели правового регулювання. Теорія і практика інтелектуальної власності. № 3. 2023. С. 87-96. DOI: <https://doi.org/10.33731/32023.282325> URL: <http://uran.inprojournal.org/article/view/282325> (дата звернення 05.03.2025).
2. Бисага Ю. М., Белов В. В., Заборовський В. В. Штучний інтелект та авторські і суміжні права. Науковий вісник Ужгородського університету: серія: Право. 2023. № 76. С. 299-304. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.76.2.47> URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/281766> (дата звернення 07.03.2024).
3. Вальчук Д. В. Авторське право штучного інтелекту: проблеми та шляхи вирішення. *Modern scientific journal* (Сучасний науковий журнал). 2024. №3 (1), С. 7-15. DOI: <https://doi.org/10.36994/2786-9008-2024-3-1> URL: <https://doi.org/10.36994/2786-9008-2024-3-1> (дата звернення 10.03.2025).
4. On the use of copyright works as training data for Artificial Intelligence. Undergraduate Laws Blog. URL: <https://lawsblog.london.ac.uk/2024/02/05/on-the-use-of-copyright-works-as-training-data-for-artificial-intelligence/> (дата звернення 15.03.2025).
5. CRS: Congress Should Consider Data Privacy in Generative AI Regulation. Federal Technology News, Research & Events. URL: <https://www.meritalk.com/articles/crs-congress-should-consider-data-privacy-in-generative-ai-regulation> (дата звернення 15.03.2025).
6. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n461> (дата звернення: 09.03.2025).
7. New survey shows 89% of UK artists want the Government to better protect their work by regulating AI. URL: <https://www.dacs.org.uk/news-events/artificial-intelligence-report> (дата звернення 14.03.2025).
8. Alesia Zhuk. AI Art: The US, UK, and China Take Different Approaches to Copyright Protection. AI and Ethics. 2024. №4. С. 1299-1306. DOI: <https://doi.org/10.1007/s43681-023-00299-0> (дата звернення 05.03.2025).
9. Авторські права на об'єкт, створений штучним інтелектом. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analitics/225383_avtorsk-prava-na-obkt-stvoreniy-shtuchnim-ntelektom (дата звернення 10.03.2025).
10. Центр демократії та верховенства права. Штучний інтелект та авторське право. URL: <https://cedem.org.ua/analytics/shtuchnyi-intelekt-avtorske-pravo/> (дата звернення: 08.03.2025).
11. AI Generated Work Deserves Copyright. URL: <https://news.bloomberglaw.com/ip-law/ai-generated-work-deserves-copyright-creator-tells-dc-circuit> (дата звернення 14.03.2025).
12. In a first, Chinese court grants copyright to an AI-generated image, riles up artists. Firstpost. URL: <https://www.firstpost.com/tech/in-a-first-chinese-court-grants-copyright-to-an-ai-generated-image-riles-up-artists-13620202.html> (дата звернення 16.03.2025).
13. AI and Artists' IP: Unpacking Copyright Infringement Allegations in Andersen v. Stability AI Ltd. Center for Art Law. URL: <https://itsartlaw.org/2024/02/26/artificial-intelligence-and-artists-intellectual-property-unpacking-copyright-infringement-allegations-in-andersen-v-stability-ai-ltd/> (дата звернення 16.03.2025).
14. Farivar C. Michael Chabon, Other Literary Giants Sue OpenAI Over Alleged Copyright Infringement. Forbes. URL: <https://www.forbes.com/sites/cyrusfarivar/2023/09/11/michael-chabon-other-literary-giants-sue-openai-over-alleged-copyright-infringement/?sh=2bb5b2e766a4> (дата звернення 17.03.2025).
15. Famous authors' lawsuit against ChatGPT developer gets underway. URL: <https://abcnews.go.com/US/famous-authors-lawsuit-chatgpt-maker-openai-begins-initial/story?id=105239215> (дата звернення 15.03.2025).
16. The Times Sues OpenAI and Microsoft Over A.I. Use of Copyrighted Work. URL: <https://www.nytimes.com/2023/12/27/business/media/new-york-times-open-ai-microsoft-lawsuit.html> (дата звернення 09.03.2025).

References

1. Doroshenko, O., & Tarasenko, L. (2023). Sui generis right to non-original objects generated by a computer program: novelties of legal regulation. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*, 3, 87-96. DOI: <https://doi.org/10.33731/32023.282325> Retrieved from <http://uran.inprojournal.org/article/view/282325> (accessed 05 March 2025). [In Ukrainian].
2. Bysaha, Yu. M., Bielov, V. V., Zaborovskiy, V. V. (2023). Artificial intelligence and copyright and related rights. *Naukovyj visnyk Uzhhorodskoho universytetu: seriia Pravo*, 76, 299-304. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.76.2.47> Retrieved from <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/281766> (accessed 07 March 2025) [In Ukrainian].
3. Valchuk, D. V. (2024). Artificial intelligence copyright: problems and solutions. *Modern scientific journal*, 3(3), 7–15. DOI: <https://doi.org/10.36994/2786-9008-2024-3-1> Retrieved from <https://mosjournal.com/index.php/journal/article/view/39/37> (accessed 10 March 2025). [In Ukrainian].
4. On the use of copyright works as training data for Artificial Intelligence. Undergraduate Laws Blog. Retrieved from <https://lawsblog.london.ac.uk/2024/02/05/on-the-use-of-copyright-works-as-training-data-for-artificial-intelligence> (accessed 15 March 2025).
5. CRS: Congress Should Consider Data Privacy in Generative AI Regulation. Federal Technology News, Research & Events. Retrieved from <https://www.meritalk.com/articles/crs-congress-should-consider-data-privacy-in-generative-ai-regulation> (accessed 15 March 2025).
6. Verkhovna Rada of Ukraine (2022, December 1). On copyright and related rights: Law of Ukraine №2811-IX. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n461>.
7. New survey shows 89% of UK artists want the Government to better protect their work by regulating AI. Retrieved from <https://www.dacs.org.uk/news-events/artificial-intelligence-report> (accessed 14 March 2025).
8. Zhuk, Alesia. (2024). AI Art: The US, UK, and China Take Different Approaches to Copyright Protection. *AI and Ethics*, 4, 1299-1306. URL: DOI: <https://doi.org/10.1007/s43681-023-00299-0> (accessed 05 March 2025).
9. Copyright for an object created by artificial intelligent. Retrieved from: https://jurliga.ligazakon.net/analitics/225383_avtorsk-prava-na-obkt-stvorenij-shtuchnim-ntelektom (accessed 10 March 2025). [In Ukrainian].
10. Center for democracy and the rule of law. Artificial intelligence and copyright. Retrieved from <https://cedem.org.ua/analytics/shtuchnyi-intelekt-avtorske-pravo> (accessed 08 March 2025).
11. AI Generated Work Deserves Copyright. Retrieved from: <https://news.bloomberglaw.com/ip-law/ai-generated-work-deserves-copyright-creator-tells-dc-circuit> (accessed 14 March 2025).
12. In a first, Chinese court grants copyright to an AI-generated image, riles up artists. Firstpost. Retrieved from: <https://www.firstpost.com/tech/in-a-first-chinese-court-grants-copyright-to-an-ai-generated-image-riles-up-artists-13620202.html> (accessed 16 March 2025).
13. AI and Artists' IP: Unpacking Copyright Infringement Allegations in Andersen v. Stability AI Ltd. Center for Art Law. Retrieved from: <https://itsartlaw.org/2024/02/26/artificial-intelligence-and-artists-intellectual-property-unpacking-copyright-infringement-allegations-in-andersen-v-stability-ai-ltd> (accessed 16 March 2025).
14. Farivar C. Michael Chabon, Other Literary Giants Sue OpenAI Over Alleged Copyright Infringement. *Forbes*. Retrieved from: <https://www.forbes.com/sites/cyrusfarivar/2023/09/11/michael-chabon-other-literary-giants-sue-openai-over-alleged-copyright-infringement/?sh=2bb5b2e766a4> (accessed 17 March 2025).
15. Famous authors' lawsuit against ChatGPT developer gets underway. Retrieved from: <https://abcnews.go.com/US/famous-authors-lawsuit-chatgpt-maker-openai-begins-initial-story?id=105239215> (accessed 15 March 2025).
16. The Times Sues OpenAI and Microsoft Over A.I. Use of Copyrighted Work. Retrieved from: <https://www.nytimes.com/2023/12/27/business/media/new-york-times-open-ai-microsoft-lawsuit.html> (accessed 09 March 2025).

Стаття надійшла до редакції 10.03.2025

Прийнята до публікації 24.03.2025